

Tiivistelmä terveydenhuollon ammattihenkilöiden käyttöoikeuksista

Sosiaali- ja terveysministeriö on antanut asetuksen, jolla säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden käyttöoikeuksista asiakastietoihin. Asetus astuu voimaan 30.6.2023. Terveydenhuollon organisaatiot ja itsenäiset ammatinharjoittajat ovat itse vastuussa lain noudattamisesta omien tietojensa osalta.

Organisaatioiden tulee suunnitella käyttöoikeudet siten, että työntekijöillä on pääsy vain sellaiseen tietoon, jota he työtehtäviensä perusteella välttämättä tarvitsevat. Asetukseen ja sen soveltamisohjeeseen voi tutustua alla olevissa lähteissä:

Asetus: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20220825>

Soveltamisohje: <https://yhteistyotilat.fi/wiki08/display/JULKOSO>

Viranomaiset määrittelevät terveydenhuollon työtehtävät 5 ryhmään hoitovastuun laajuuden ja kokonaisvaltaisuuden perusteella:

- 1.Laaja-alaiset terveystalvelujen järjestämisen ja toteuttamisen työtehtävät
- 2.Rajatut terveystalvelujen toteuttamisen työtehtävät
- 3.Terveystalvelujen toteuttamisen tuen työtehtävät
4. Lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvät työtehtävät
5. Potilashallinnon tehtävät

Asetuksen tulkintaohjeessa on mainittu joitakin esimerkkejä kustakin ryhmästä, mutta tarkemmat yksityiskohdat potilastiedon sisällöstä organisaatioiden on määriteltävä itse.

1. Laaja-alaisessa terveystalvelun järjestämisen ja toteuttamisen työtehtävässä, käyttöoikeus voi lain mukaan olla kaikkien välttämättömään potilastietoon. Tarkempaa tietoa laaja-alaisista työtehtävistä löydät soveltamisohjeen sivuilta 16 ja 23-24.

2. Rajatussa terveystalvelun toteuttamisen työtehtävässä, käyttöoikeutta ei voi olla kaikkien tietoon vaan pääasiassa ainoastaan omaa ammattiryhmää, erikoisalaa tai palvelua koskeviin tietoihin, potilaan perustietoihin ja potilasyhteenvetoon, joita välttämättä tarvitset työtehtäväsi toteuttamiseksi.

Terveydenhuollon **rajattuja tehtäviä ovat** potilaan terveydentilaan tai terveysongelmaan liittyvät hoito-, kuntoutus ja tutkimustehtävät tai muut potilaalle laaditun suunnitelman mukaiset toimenpiteet tai tehtävät. Rajattuja tehtäviä voivat toteuttaa esimerkiksi:

- suuhygienisti tai hammashoitaja
- optikko
- laboratoriohoitaja tai bioanalytikko
- lähiohittaja sekä fysio-, ravitsemus, toiminta-, musiikki-, puhe- ja psykoterapeutit
- naprapaatti

- osteopaatti
- kiropraktikko
- koulutettu hieroja

Tarkempaa tietoa rajatuissa tehtävissä toimivien henkilöiden käyttöoikeuksista löytyy soveltamisohjeen sivuilta 18 ja 24-26.

3. Terveyspalvelujen toteuttamisen tuen työtehtävissä voi olla käyttöoikeus potilaan perustietojen lisäksi omaa tehtävää koskeviin ajanvaraustietoihin, pyyntöihin, lähetteisiin sekä palvelua koskeviin tilauksiin ja vastaaviin.

Hoidon tuen työtehtäviä voivat toteuttaa esimerkiksi sairaalamikrobiologi, -solubiologi, -kemisti ja -fyysikko sekä hammas- ja apuvälineteknikko, sairaaloiden verikeskusten työntekijät ja omahoitotarvikejakelussa toimivat henkilöt. Lisätietoja löytyy soveltamisohjeen sivuilta 17 ja 26.

4. Lääkkeiden käytön arviointiin, toimittamiseen ja käytön opastukseen liittyvät työtehtävät ovat lääkkeiden hankintaan, toimittamiseen ja annosjakeluun liittyvät tehtävät sekä lääkkeiden käytön arviointiin, neuvontaan ja opastamiseen liittyvät työtehtävät sisältäen myös asiakkaan lääkitystietojen ajantasaisuuden sekä asianmukaisuuden tarkastamisen.

Lääkkeiden toimittamiseen liittyvissä työtehtävissä käyttöoikeus voi olla vain potilaan perustietoihin ja potilaan lääkitystietoihin. Lääkkeiden käytön arviointiin ja käytön opastuksen liittyvissä työtehtävissä käyttöoikeus voi olla lääkitystietojen lisäksi myös potilasyhteenvedon keskeisiin terveystietoihin. Lisätietoja löytyy soveltamisohjeen sivuilta 18 ja 26.

5. Potilashallinnon tehtäviä ovat palveluprosessiin, yksittäiseen palvelutapahtumaan, palvelukäyntiin tai palvelukokonaisuuteen tai sen hallintaan liittyvät tehtävät, kuten neuvonta, palveluihin ohjaus, palveluiden varaus, laskutus ja muistutuspalvelu. Tehtäviä hoitavat esimerkiksi sihteerit, ajanvaraajat sekä puhelinvaihdetta ja laskutusta hoitavat henkilöt.

Käyttöoikeudet rajautuvat lähinnä potilaan perustietoihin ja oman organisaation välttämättömiin tietoihin. Tarkempaa tietoa löytyy soveltamisohjeen sivuilta 18 ja 26.